

Lainsäädännön arviointineuvostolle

Lainsäädännön arviointineuvosto antoi 12.10.2023 lausunnot kolmesta sosiaali- ja terveysministeriön valmistelemasta budjettilaista todeten, että lakien valmistelussa on ollut puutteita. Arviointineuvosto totesi lausunnoissaan (<https://valtioneuvosto.fi/-/10616/lainsaadannon-arviointineuvosto-sosiaaliturvamuutoksista-merkittävien-uudistusten-valmisteluun-varattava-aikaa-ja-resursseja>), että sosiaaliturvaan ja toimeentuloon liittyvien lakiehdotusten yhteisvaikutuksia olisi tullut arvioida jo valmisteluvaiheessa. Lisäksi arviointineuvosto totesi, että työttömyysturvaa, asumistukea ja toimeentulotukea koskevien lakiehdotusten osalta kuulemisaika jäi liian lyhyeksi.

Invalidiliittokin on kiinnittänyt huomiota vaikutusarvioiden vajavaisuuteen sekä kohtuuttoman lyhyisiin kuulemisaikoihin. Sen lisäksi Invalidiliitto on tuonut lausunnoissaan (<https://www.invalidiliitto.fi/ajankohtaista/vammaisvaikutusten-arviointi-unohtui-sosiaaliturvaa-leikatessa>) esiin, että Suomessa vuonna 2016 ratifioitu YK:n vammaisyleissopimus on jätetty huomiotta, kun lausuntopyyntöjä ei ole lähetetty vammaisjärjestöille.

YK:n vammaisyleissopimuksen artiklan 4.3 (Yleiset velvoitteet) mukaan ”laadittaessa ja toimeenpantaessa lainsäädäntöä ja politiikkoja, joilla tätä yleissopimusta pannaan täytäntöön, sekä muissa vammaisia henkilöitä koskevissa päätöksentekoprosesseissa sopimuspuolten tulee neuvotella tiiviisti vammaisten henkilöiden kanssa ja aktiivisesti osallistaa heidät, mukaan lukien vammaiset lapset, heitä edustavien järjestöjen kautta.”

Miten arviointineuvosto näkee YK:n vammaisyleissopimuksen velvoitteiden toteutuneen arvioinnin kohteena olleissa prosesseissa? Onko lausuntoprosesseissa arviointineuvoston mielestä noudatettu yllä mainittua artiklaa, joka edellyttää aktiivista osallistamista ja neuvottelua vammaisten henkilöiden ja vammaisjärjestöjen kanssa?

YK:n vammaisyleissopimuksen noudattamisen lisäksi Invalidiliitto pitää tärkeänä, että vammaisia ihmisiä koskevissa lainsäädäntöhankkeissa tehtäisiin vammaisvaikutusten arviointi (VAVA), joka konkretisoisi perus- ja ihmisoikeusvaikutuksia. Kaikki kolme arviointineuvoston arvioimaa lakiesitystä sisältävät vammaisten ihmisten sosiaaliturvaan liittyviä erityiskysymyksiä. Invalidiliitto korostaa, että vammaisvaikutusten arviointi on parasta vammaisten ihmisten ennakkollista oikeussuojaa ja liittyy vahvasti vammaisten ihmisten ja vammaisjärjestöjen osallistamisteemaan.

Invalidiliitto ry

Janne Juvakka
toimitusjohtaja

Laura Andersson
yhteiskuntasuhdejohtaja

Lisätietoja: juristi Henrik Gustafsson henrik.gustafsson@invalidiliitto.fi, +358447650693